

ADATOK A DUNÁNTÚLI-KÖZÉPHEGYSÉG EGYENESSZÁRNYÚ (*ENSIFERA*, *CAELIFERA*) FAUNÁJÁNAK ISMERETÉHEZ I.

KENYERES Zoltán

Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc

Abstract: Data to the Orthoptera (*Ensifera*, *Caelifera*) fauna of the Transdanubian Mountains I. – Faunistic results of three years (1998-2000) are published in this paper; the data originate from 103 sampling sites of the Transdanubian Mountains (Bakony region: 78, Gerecse: 7, Pilis 18). Two (*Tettigonia caudata*, *Platycleis montana*) of the revealed 59 Orthoptera species are new to the region of the Bakony Mountains, the *Tettigonia caudata* has had no known population before even in Transdanubia.

Bevezetés

A Dunántúli-középhegység egyenesszárnyú faunájának feltártsága korántsem tekinthető teljesnek. Különösen igaz ez akkor, ha a területének nyugati végét képező Bakony-hegységet tágabb értelemben, mint Bakonyvidék vesszük tekintetbe.

A térségre vonatkozóan az első – elszórt – adatokat FRIVALDSZKY (1867) és PUNGUR (1918) munkáiban találjuk. Már az ezekben foglalt információk is azt a sok évtizedig tartó egyenetlenséget tükrözik, mely a Budapest környéki hegyek intenzívebb kutatásának hangsúlyozottságából fakad. PUNGUR (1918) összegző munkáját követő évtizedek faunisztikai kutatásait dokumentálják a Magyar Természettudományi Múzeum bizonyító példányai (RÁCZ 1992), az ötvenes évektől kezdődően pedig a Bakonyi Természettudományi Múzeum (BTM) belső és külső munkatársai által gyűjtött és a BTM rovargyűjteményében őrzött egyedek. Egy-egy térség célzott orthopterológiai kutatása a hatvanas éveket megelőzően kevésbé volt jellemző, ebből az időszakból kiemelkednek NAGY (1948, 1949–50) Tihanyi-félszigeten folytatott vizsgálatait, állapotfelmérése.

A Bakony-hegység egyenesszárnyú faunájának alapvetését és állatföldrajzi elemzését RÁCZ (1973, 1979) készítette el a hetvenes években, a több évtized alatt keletkezett gyűjteményi anyagban rejlő információk és saját vizsgálatainak ötvözésével. Azóta a hegység területén célzottan orthopterológiai vizsgálatok nem folytak, főképp szórványadatok állnak rendelkezésre (NAGY és mtsai 1983, NAGY 1984, TÓTH 1992). TÓTH – eddig nemigen idézett – cikkében a Bakony-hegységben kifejezetten ritkának talált (a Magyar-Középhegység 500–600 m feletti hegyi rétjein gyakori, karakterisztikus fajként számon tartott) *Psophus stridulus* (Linnaeus, 1758) új adatát közli a Cuha-völgyből. A Bakonyvidék egyenesszárnyú faunájának szisztematikus vizsgálata 1998-ban kezdődött meg újra.

A Vértes és a Gerecse-hegység *Orthoptera* faunájának a bakonyihoz hasonló összegzése nem készült el, a nagyobb tájegységekre vonatkozó publikációk, illetve egyes kiemelten fontos fajok országos vizsgálatának eredményeit közlő cikkek részeként jelentek meg a nevezett területre vonatkozó adatok (NAGY 1974, NAGY és mtsai 1983, NAGY 1987, RÁCZ 1998, BAUER és mtsai 2000).

A Pilis- és Budai-hegységben folytatott kutatások az egyenesszárnyú fauna állatföldrajzi, faunavándorlási és ökológiai vonatkozásait is célul tűzik (pl. NAGY 1987, NAGY 1988, NAGY 1991, NAGY 1992, NAGY 1997, KISBENEDEK 1992, KISBENEDEK–BÁLDI 2000), így a cikk címében megnevezett terület keleti része jóval feltártabbnak tekinthető.

Közleményünk célja a Dunántúli-középhegység területén folytatott terepbejárásaink és mintavételezéseink (1. ábra) faunisztikai eredményeinek ismertetése.

A vizsgált terület

A Dunántúli-középhegység vonulatát – mely az Alföld (Mezőföld), a Kisalföld és a Nyugat-magyarországi-peremvidék síkságaiból emelkedik ki – a Balaton és a Rába tektonikai vonalai határolják (MAROSI in ÁDÁM–MAROSI–SZILÁRD 1987).

A Dunántúli-középhegységnek három középtáját különítjük el, ezek a Bakonyvidék, a Vértes–Velencei-hegyvidék és a Dunazug-hegyvidék. A faunisztikai adatok kistáji csoportosításban kerülnek közlésre: **Bakonyvidék:** *Keszthelyi-hegység, Balaton-felvidék, Déli-Bakony, Északi-Bakony** és *Bakonyalja* kistájak; **Vértes–Velencei-hegyvidék:** *Vértes, Vértesalji-dombság*, valamint *Velencei-hegység és környéke* kistájak; **Dunazug-hegyvidék:** *Budai-hegység, Pilis, Gerecsevidék* és *Bicske–Zsámbéki-medence* kistájak.

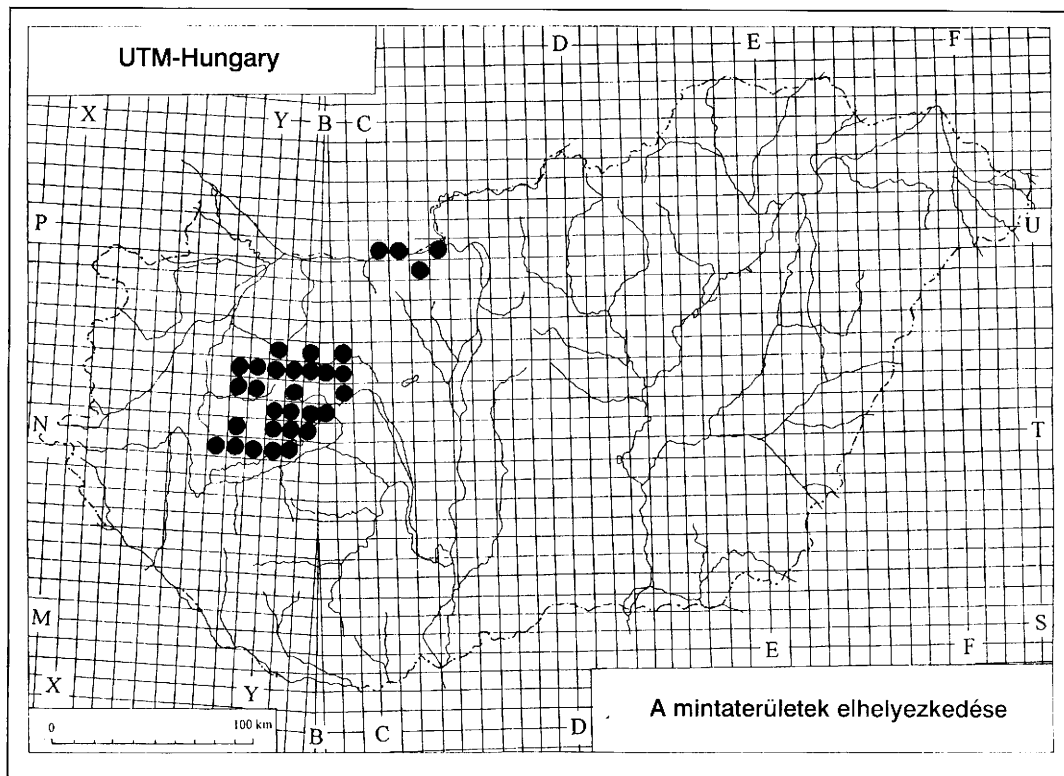
A mintavételezett gyepek reprezentálják az adott kistáj fátlan vegetációját, így egyben a potenciális egyenesszárnyú élőhelyeket is (KENYERES–BAUER 2000a). A vizsgálatok túlnyomó többsége *Succiso-Molinietum*, *Chrysopogono-Caricetum humilis*, *Cleistogeno-Festucetum rupicola*, *Potentillo-Festucetum pseudodalmaticae* és *Brachypodium pinnatum* gyepek különböző degradáltsági állapotú állományaiban folyt.

* A tájféldrajz a *Keleti-Bakony*-t az *Északi-Bakony* részeként értelmezi, mivel azonban a *Keleti-Bakony* életföldrajzi szempontból különálló egység, az adatok csoportosításánál külön kezeljük.

Anyag és módszer

1998 tavasza és 2000 ősze között (118 terepnap) fűhálós, egyelő és talajcsapdás mintavételezéseket folytattunk a Bakonyvidék 78, a Gerecse 7 és a Pilis-hegység 18 mintavételi területén. Mintavételi területeink egy részén csak egyszer gyűjtöttünk, míg más részeken rendszeresen talajcsapdázást, illetve standardizált fűhálós mintavételezést végeztünk. A terepen könnyen identifikálható egyedeket nem gyűjtöttük be. A begyűjtött rovarok – részben preparált, részben pedig alkoholban konzervált formában – a Bakonyi Természettudományi Múzeum Rovargyűjteményében kerültek elhelyezésre. Az identifikáció HARZ (1957, 1975) munkái alapján történt. A mintavételi helyek ÚTM kódjai TÓTH (1987), továbbá DÉVAI és MISKOLCZI (1997) munkái alapján kerültek megállapításra.

A közlemény minden kimutatott faj adatát tartalmazza. Egy faj azonos élőhelyről előkerült példányainak előfordulásait csak egyszer jelezzük. Az adatokat hónapok pontossággal közöljük.

1. ábra: A közleményben szereplő mintaterületek elhelyezkedése Magyarország UTM rendszerű hálótérképén

(Alsóörs: YN20; Bakonybél: YN03; Bakonygyepes (Zergebogláros TT): XN92; Bakonykúti: BT83; Bakonysárkány: BT85; Bakonyháza: YN24; Balatonalmádi: BT71; Balatonfüred (Nagy-mező): YN10; Balatonszőlős: YN10; Dorog (Nagy-Strázsa- és Tábla-hegy): CT39; Dörgicse: YN00; Felsőörs: YN21; Fenyőfő (Fenyőfői Ósfenyves): YN04; Hárskút: YN12; Hegyesd: XM99; Hidegkút: YN10; Homokbödöge: XN94; Királyszentistván: BT72; Kisapáti: XM89; Lábatlan: CT19; Litér: BT72; Lókút: YN13; Nagyvázsony (Kab-hegy): YN01; Nyergesújfalu: CT19; Nyírad: XN80; Olaszfalu: YN23; Örvényes: YM19; Óskü: BT72; Paloznak: YN20; Pápakovácsi (Attyapuszta): XN83; Raposka: XM89; Sátorkőpuszta: CT39; Somlólásárhely (Holt-tó, Somló-hegy): XN82; Süttő: CT09; Szentantalfa: YM09; Szentjakabfa: YN09; Tapolcafő: XN93; Tés (Öreg-Futóné, Mórocz-tető): BT73; Tihany: YM19; Tokod: CT28; Várpalota: BT83; Veszprém (Tékeres-völgy): YN11; Veszprémfajszt: YN11; Vilonya: BT72; Zalaszenté (Tátika): XM79.)

Eredmények

Az alábbi felsorolásban a fogott fajok neve, az adatrögzítés dátuma és az élőhely megnevezése szerepel. A talajcspadás mintavételezéssel gyűjtött egyedeknél *tcs* rövidítéssel jeöltük a mintavétel módját is.

ENSIFERA

TETTIGONIOIDEA

Phaneroptera falcata (Poda, 1761)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Balatonalmádi, Vödör-völgy, szálkaperjés irtásrét: 2000. 07., 08.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; **Déli-Bakony:** Kab-hegy, kékperjés láprét: 2000. 09.; **Bakonyalja:** Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Pápakovácsi: Attyapuszta, szálkaperjés irtásrét: 2000. 09.; **Dunazug-hegyvidék, Pilis:** Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 09.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 06., 08.; Tábla-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07., 08.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08., 09.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06., 08., 09.;

Phaneroptera nana Fieber, 1853

Bakonyvidék, Bakonyalja: Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07.; **Dunazug-hegyvidék, Pilis:** Nagy-Strázsa-hegy, nyílt sziklagyep: 1999. 06.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.;

Leptophyes punctatissima (Bosc, 1972)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 08.;

Leptophyes albovittata (Kollar, 1833)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Hangyás-tető, irtásrét: 1999. 07.; Balatonalmádi, Vödör-völgy, szálkaperjés irtásrét: 2000. 07., 08.; **Keleti-Bakony:** Várpalota, szálkaperjés irtásrét: 2000. 06.; Bakonysárkány, kaszálórét: 2000. 06.; **Bakonyalja:** Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 06.; Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 07.; **Dunazug-hegyvidék, Pilis:** Nagy-Strázsa-hegy, nyílt sziklagyep: 1999. 06.; Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Nagy-Strázsa-hegy, zárt sziklagyep: 1999. 06.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 06., 07., 2000. 06., 07.; Tábla-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 08.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06.; **Gerecsevidék, Gerecse:** Bikolpuszta, Pisznice, kaszálórét: 2000. 06.;

Meconema thalassinum (De Geer, 1773)

Bakonyvidék, Északi-Bakony: Bakonybél, Borostyán-kút: 2000. 08.; Bakonyháza, Római-fürdő: 2000. 10.;

Conocephalus discolor Thunberg, 1815

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 07.; Paloznak, magassásos: 2000. 08.; Hegyesd, Pokol-tó, magassásos: 2000. 08.; Balatonszőlős, Sötét-rét, magassásos: 2000. 09.; **Déli-Bakony:** Kab-hegy, kékperjés láprét: 2000. 09.; Bakonygyepes, Zergebogláros TT, láprét: 2000. 09.; **Bakonyalja:** Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 07., 08.; Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 07., 08., 09.; Pápakovácsi: Attyapuszta, szálkaperjés irtásrét: 2000. 09.; **Dunazug-hegyvidék, Pilis:** Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.;

Conocephalus dorsalis (Latreille, 1804)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 07.; **Bakonyalja:** Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 2000. 07., 08.;

Ruspolia nitidula (Scopoli, 1786)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Örvényes, felhagyott bánya: 2000. 09.; Szentantalfa, Hangyás-tető: 1999. 07.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 07., 08.;

Tettigonia viridissima Linnaeus, 1758

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Hangyás-tető, irtásrét: 1999. 07.; Alsóörs, Kopasz-hegy, irtásrét: 2000. 05.; *Déli-Bakony:* Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét, bokorfüzes: 2000. 06.; *Északi-Bakony:* Lókút, szubatlantikus szántóföldi gyomnövényzet: 2000. 06.; *Keleti-Bakony:* Várpalota, szálkaperjés irtásrét: 2000. 06.; *Bakonyalja:* Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 2000. 06.; Attyapuszta, szálkaperjés irtásrét: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06.;

Tettigonia caudata (Charpentier, 1845)

Bakonyvidék, Északi-Bakony: Lókút, szubatlantikus szántóföldi gyomnövényzet: 2000. 06.;

Tettigonia cantans (Fuessly, 1775)

Bakonyvidék, Északi-Bakony: Bakonybél, Gerence-szurdok, magaskórós: 2000. 08.;

Decticus verrucivorus (Linnaeus, 1785)

Bakonyvidék, Déli-Bakony: Gyulafirátót, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 07.; *Északi-Bakony:* Hárskút, kaszálórét: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Gerecsevidék, Gerecse:* Búzás-hegy, Nyergesújfalu, szálkaperjés irtásrét: 2000. 07.;

Platycleis grisea (Fabricius, 1781)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Szentantalfa, Hangyás-tető, irtásrét: 1999. 07.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Tihany, Óvár, degradált száraz gye: 2000. 09.; Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08., 09. (tcs); 2000. 06., 07., 08., 09., 10. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, lejtősztyeprét: 2000. 07., 08. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy dolomit sziklagyep: 1998. 08.; 2000. 07., 08., 09. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, lejtősztyeprét: 2000. 06., 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08.; 2000. 07., 08., 09. (tcs); *Bakonyalja:* Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 07.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 07., 08.; Nagy-Strázsa-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 2000. 07.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08.; *Gerecsevidék, Gerecse:* Dorog, Nagy-Gete, lejtősztyeprét: 2000. 06.;

Platycleis montana Kollar, 1833

Bakonyvidék, Bakonyalja: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.;

Metrioptera bicolor (Philippi, 1830)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Raposka, láprét: 2000. 06.; Balatonalmádi, Vödör-völgy szálkaperjés irtásrét: 2000. 06., 07., 08.; Hidegkút, zavart sztyeprét: 2000. 07.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; *Déli-Bakony:* Nyirád: Sár-álló, kiszáradó láprét, bokorfüzes: 2000. 06.; *Keleti-Bakony:* Várpalota, szálkaperjés irtásrét: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 2000. 06., 07.;

Metrioptera roeselii (Hagenbach, 1822)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 07., 08., 09.; Paloznak, magassásos: 2000. 08.; Balatonszőlős, Sötét-rét, magassásos: 2000. 09.; *Déli-Bakony:* Kab-hegy, kiszáradó láprét: 2000. 09.; *Északi-Bakony:* Lókút, szubatlantikus szántóföldi gyomnövényzet: 2000. 06.; *Bakonyalja:* Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 06., 07., 08.; Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 07.; 2000. 06.; Attyapuszta, szálkaperjés irtásrét: 2000. 07.; *Dunazug-hegyvidék, Gerecsevidék, Gerecse:* Búzás-hegy, Nyergesújfalu, szálkaperjés irtásrét: 2000. 07.;

Pholidoptera fallax (Fischer, 1853)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Balatonfüred, Sárkány-völgy, karsztbokorerdő: 2000. 09.; Vilonya, Külső-hegy, telepített fekete fenyves: 1998. 08.; *Bakonyalja:* Pápakovácsi: Attyapuszta, szálkaperjés irtásrét: 2000. 09.;

Pholidoptera griseoptera (De Geer, 1773)

Bakonyvidék, Déli-Bakony: Kab-hegy, kékperjés láprét: 2000. 09.; *Bakonyalja:* Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; *Keleti-Bakony:* Tés, Mórocztető: 2000. 10.; Zalaszántó, Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Dunazug-hegyvidék, Gerecsevidék, Gerecse:* Bicolpuszta, Pisznice, kaszálórét: 2000. 06.;

Pachytrachis gracilis (Brunner von W., 1861)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Nagy-Strázsa-hegy, nyílt sziklagyep: 1999. 06.;

Rhacocleis germanica Herrich-Schäffer, 1840

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Zalaszántó, Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Balatonalmádi, Vödör-völgy, szálkaperjés irtásrét: 2000. 07., 08.; Tihany, Óvár, degradált száraz gyepek: 2000. 09.; Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09., 10., 2000. 08., 10. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 09. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, lejtősztyeprét: 1998. 09., 10.; 2000. 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 2000. 09. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08. (tcs); Mencshely, Halom-hegy kaszálórét: 1998. 08.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 07., 08., 09.; Nagy-Strázsa-hegy, nyílt sziklagyep: 1999. 08.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 07., 09.; Nagy-Strázsa-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06.; Nagy-Strázsa-hegy, zárt sziklagyep: 1999. 06., 07.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 06., 07., 08., 09., 2000. 06., 07., 08.; Tábla-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 08., 09.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06., 08., 09.;

Saga pedo (Pallas, 1771)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Zalaszántó, Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 05., 09.; *Dunazug-hegyvidék, Gerecse:* Nagy-Gete, pusztafüves lejtősztyeprét: 2000. 05.;

Ephippigera ephippiger (Fiebig, 1784)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1998. 07.; 1999. 06., 09.; 2000. 06.;

GRYLLOIDEA

Gryllus campestris Linnaeus, 1758

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Balatonfüred, Tamás-hegy, lejtősztyeprét: 2000. 08., 10.; Balatonfüred, Kéki-hegy, lejtősztyep: 2000. 06.; Balatonfüred, Sárkány-völgy: 2000. 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, telepített fekete fenyves: 2000. 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 10.; 2000. 04., 08., 09. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 2000. 05., 07., 08., 09., 10. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, telepített fekete fenyves: 1998. 08.; 2000. 08., 09. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 04. (tcs); Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 04., 05., 06., 08., 09., 10.; 2000. 04., 08., 09., 10. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 09., 10.; 2000. 08., 09., 10. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08.; 2000. 08., 09., 10. (tcs); *Déli-Bakony:* Veszprém, Tekerestető, irtásrét: 2000. 09.; *Keleti-Bakony:* Öskü, Mórocztető, dolomitsziklagyep: 2000. 09.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.; Sátorköpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.;

Melanogryllus desertus (Pallas, 1771)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Vilonya, Külső-hegy, lejtősztyeprét: 2000. 09. (tcs); Mindszentkállya, szántóföld: 2000. 05.;

Modicogryllus frontalis (Fieber, 1844)

Bakonyvidék, Keleti-Bakony: Várpalota, felhagyott bánya: 2000. 05.

Oecanthus pellucens (Scopoli, 1763)

Bakonyvidék, Keleti-Bakony: Bakonykúti, 1999. 07., 08., 09. (fénycsapda); *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 07., 08.; Nagy-Strázsa-hegy, nyílt sziklagyep: 1999. 09.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 08.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 08., 09.; Tábla-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08., 09.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07., 08.;

Grylotalpa grylotalpa (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentjakabfa, Herendi-kút, erdei irtás: 1999. 07.;

CAELIFERA

ACRIDOIDEA

Pezotettix giornae (Rossi, 1794)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 09.; Tihany, Óvár, degradált száraz gyep: 2000. 09.; Hegyesd, Pokol-tó, magassásos: 2000. 08.;

Calliptamus italicus (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Balatonfüred, Tamás-hegy, lejtősztyeprét: 2000. 08.; Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Dörgicse, Balázs-tető, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Balatonszőlős, Hegyesmál, cserjésedő száraz gyep: 2000. 07.; Hidegkút, zavart sztyeprét: 2000. 07.; Káptalantóti, Tóti-hegy, zavart szilikát lejtősztyeprét: 2000. 10.; Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08., 09.; 2000. 07. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08., 2000. 06., 07., 08., 09. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 09. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 07., 08., 09., 10. (tcs); 2000. 08., 09., 10. (tcs); *Bakonyalja:* Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06., 07., 08.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 08.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08., 09.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 08., 2000. 07.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07., 08., 09.; *Gerecsevidék, Gerecse:* Bikolpuszta, Pisznice, kaszálórét: 2000. 06.;

Calliptamus barbarus (Costa, 1836)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 08.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08., 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07.;

Celes variabilis (Pallas, 1771)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 2000. 06., 07. (tcs);

Oedipoda coerulecens (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Dörgicse, Balázs-tető, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08.; 2000. 08.; Tihany, Óvár, degradált száraz gyep: 2000. 09.; Káptalantóti, Tóti-hegy, zavart szilikát lejtősztyeprét: 2000. 10.; Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08., 09., 10. (tcs); 2000. 06., 07.; 09., 10. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08., 09.; 2000. 08., 09., 10. (tcs); *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 08.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07., 08., 09.;

Stethophyma grossum (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Paloznak, magassásos: 2000. 08.; *Déli-Bakony:* Kab-hegy, kiszáradó láprét: 2000. 09.; *Északi-Bakony:* Hárskút, hegyi kaszálórét: 2000. 06.; Felsőörs, Királykúti-völgy, kaszálórét: 2000. 06. (tcs); Balatonszőlős, Sötét-rét, magassásos: 2000. 09.; *Bakonyalja:* Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 06., 07., 08.; Attyapuszta, kiszáradó láprét: 2000. 06., 07., 08.;

Parapleurus alliaceus (Germar, 1817)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Kisapáti, kaszálórét: 2000. 08.; *Bakonyalja:* Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.;

Acrida hungarica (Herbst, 1786)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Esztergom, Nagy-Strázsa-hegy-Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1998. 08.; *Gerecse:* Tokod, Kis-Getétől délre fekvő felhagyott homokbánya: 2000. 07.

Chrysochraon dispar (Germar, 1834)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 07., 08.; Szentantalfa, Hangyás-tető, irtásrét: 1999. 07.; *Bakonyalja:* Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000.06.; Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 06.; Attyapuszta, százkaperjés irtásrét: 2000. 06.; Dörgicse, Öcs-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1998. 07.; Mencshely, Halom-hegy; kaszálórét: 1998. 08.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, százkaperjés irtásrét: 1999. 07.; Hegyesd, Pokol-tó, magassásos: 2000. 08.;

Euthystira brachyptera (Ocskay, 1826)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Hangyás-tető, irtásrét: 1999. 07.; Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 07., 08., 09.; Dörgicse, Balázs-tető, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Balatonalmádi, Vödör-völgy, százkaperjés irtásrét: 2000. 06., 07., 08.; Raposka, láprét: 2000. 06.; Balatonszőlős, Hegyesmál, cserjésedő száraz gyep: 2000. 07.; Paloznak, magassásos: 2000. 08.; Balatonszőlős, Sötét-rét, magassásos: 2000. 09.; *Déli-Bakony:* Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét: 2000. 06.; Kab-hegy, kiszáradó láprét: 2000. 09.; *Északi-Bakony:* Lókút, szubatantikus szántóföldi gyomnövényzet: 2000. 06.; *Keleti-Bakony:* Várpalota, százkaperjés irtásrét: 2000. 06.; Tés, Öreg-Futóné: 2000. 09.; *Bakonyalja:* Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 06., 07., 08.; Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 07., 2000. 07.; Attyapuszta, százkaperjés irtásrét: 2000. 06., 07., 08.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Gerecse:* Búzás-hegy, Nyergesújfalú, százkaperjés irtásrét: 2000. 07.; *Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, zárt sziklagyep: 1999. 06.; Tábla-hegy, százkaperjés irtásrét: 1999. 06., 07., 08., 2000. 06., 07.;

Stenobothrus crassipes (Charpentier, 1825)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Hangyás-tető, irtásrét: 1999. 07.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 09.; 2000. 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 2000. 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 09., 10.; 2000. 08. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 10. (tcs); *Keleti-Bakony:* Tés, Öreg-Futóné: 2000. 09.; *Bakonyalja:* Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 09.; Nagy-Strázsa-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06., 07., 08.; Tábla-hegy, százkaperjés irtásrét: 1999. 06., 07., 08., 09., 2000. 08.; Tábla-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06., 07., 08., 09.; *Gerecsevidék, Gerecse:* Bikolpuszta, Pisznice, kaszálórét: 2000. 06.;

Stenobothrus lineatus (Panzer, 1796)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Balatonfüred, Tamás-hegy, lejtősztyeprét: 2000. 07., 08.; Dörgicse, Balázs-tető, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Balatonalmádi, Vödör-völgy, százkaperjés irtásrét: 2000. 07.; Hidegkút, zavart sztyeprét: 2000. 07.; Raposka, láprét: 2000. 06.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 06., 07., 08., 09. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 06., 08.; Vilonya, Külső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 09. (tcs); Tihany, Óvár, zavart száraz gyep: 2000. 09.; Balatonfüred, Sárkány-völgy karsztbokorerdő: 2000. 09.; *Bakonyalja:* Attyapuszta, százkaperjés irtásrét: 2000. 07., 08.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 09.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06., 09.; Tábla-hegy, százkaperjés irtásrét: 1999. 08., 09., 2000. 06., 07., 08.; *Gerecsevidék, Gerecse:* Bikolpuszta, Pisznice, kaszálórét: 2000. 06.; Dorog, Nagy-Gete, lejtősztyeprét: 2000. 06.;

Stenobothrus nigromaculatus (Herrich-Schäffer, 1840)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 07. (tcs), 2000. 08., 09. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 09., 2000. 08. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 2000. 08., 09., 10. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 2000. 07. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08.; Vilonya, Külső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 09. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08. (tcs); Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Dörgicse, Balázs-tető, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 07.; Balatonszőlős, Hegyesmál cserjésedő száraz gyep: 2000. 07.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Veszprémfajsz, fás legelő: 2000. 08.; Tihany, Óvár, degradált száraz gyep: 2000. 09.; Balatonfüred, Nagy-mező, lejtősztyeprét: 2000. 07.; *Bakonyalja:* Tapolcafő, kiszáradó láprét: 1999. 07.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06.; Nagy-Strázsa-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 09.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 06.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08.;

Omocestus haemorrhoidalis (Charpentier, 1825)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09., 2000. 07., 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 10., 2000. 08. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09. (tcs); *Bakonyalja:* Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 08.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08., 09.;

Omocestus petraeus (Brisout, 1855)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08., 09. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08., 10.; 2000. 08. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 08. (tcs); *Bakonyalja:* Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.;

Chorthippus apricarius (Linnaeus, 1758)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 2000. 08.;

Chorthippus biguttulus (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék: Balaton-felvidék: Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 09.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09., 2000. 08., 10. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 2000. 07.; Balatonszőlős, Sötét-rét, magassásos: 2000. 09.; Balatonfüred, Nagy-mező, lejtősztyeprét: 2000. 08.; *Keleti-Bakony:* Tés, Öreg-Futóné: 2000. 09.; *Bakonyalja:* Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 09.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 09.; Nagy-Strázsa-hegy, nyílt sziklagyep: 1999. 09.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 08.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 07., 08., 09., 2000. 06., 07., 08., 09.; Tábla-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 08., 09.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 09.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08., 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07., 09.;

Chorthippus brunneus (Thunberg, 1815)

Bakonyvidék: Keszthei-hegység: Zalaszentő, Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék:* Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Balatonalmádi, Vödör-völgy, szálkaperjés irtásrét: 2000. 08.; Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 08.; Veszprémfajsz, fás legelő: 2000. 08.; Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 10., 2000. 06., 08. (tcs); Vilonya, Külső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 10., 2000. 08. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09., 10., 2000. 08.; Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; *Déli-Bakony:* Kab-hegy, kékperjés láprét: 2000. 09.; *Keleti-Bakony:* Tés, Öreg-Futóné: 2000. 09.; *Bakonyalja:* Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 07., 09.; Pápakovácsi: Attyapuszta, szálkaperjés irtásrét: 2000. 09.; Homokbödöge, zavart sztyeprét: 2000. 09.; Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06. *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Nagy-Strázsa-hegy, nyílt sziklagyep: 1999. 09.; Tábla-hegy, szálkaperjés irtásrét: 1999. 09., 2000. 07., 08.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét:

1999. 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07., 09.; *Gerecsevidék, Gerecse*: Bikolpuszta, Pisznice, kaszálórét: 2000. 06.;

Chorthippus mollis (Charpentier, 1825)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09., 2000. 06. (tcs); Litér, Mogyorós-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 10.; *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.; Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Káptalantóti, Tóti-hegy, zavart szilikát lejtősztyeprét: 2000. 10.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis*: Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 08.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 09.; Nagy-Strázsa-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 09.; Nagy-Strázsa-hegy, zárt sziklagyep: 1999. 09.; Tábla-hegy, száلكaperjés irtásrét: 1999. 08., 09.; Tábla-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 09.;

Chorthippus albomarginatus (De Geer, 1773)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, Alsó-rét, láprét: 1999. 07.; *Bakonyalja*: Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis*: Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06.; Tábla-hegy, száلكaperjés irtásrét: 1999. 08.;

Chorthippus dorsatus (Zetterstedt, 1821)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Szentantalfa, felhagyott homokbánya a Hangyás-tető lábánál: 1999. 09.; *Északi-Bakony*: Hárskút, hegyi kaszálórét: 2000. 06.; Olaszfalu, kaszálórét, 2000. 09.; *Bakonyalja*: Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis*: Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 06.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08.;

Chorthippus parallelus (Zetterstedt, 1821)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Balatonalmádi, Vödör-völgy, száلكaperjés irtásrét: 2000. 06., 07., 08.; Raposka, láprét: 2000. 06.; Paloznak, magassásos: 2000. 08.; Pécsely, Barta-rét: 2000. 09.; *Déli-Bakony*: Kab-hegy, kiszáradó láprét: 2000. 09.; Nyirád, Sár-álló, kiszáradó láprét, bokorfüzes: 2000. 06.; *Északi-Bakony*: Hárskút, hegyi kaszálórét: 2000. 06.; *Keleti-Bakony*: Várpalota, száلكaperjés irtásrét: 2000. 06.; Bakonysárkány, kaszálórét: 2000. 06.; *Bakonyalja*: Tapolcafő, kiszáradó láprét: 2000. 06., 07.; Attyapuszta, száلكaperjés irtásrét: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis*: Tábla-hegy, száلكaperjés irtásrét: 1999. 06., 2000. 06., 07., 08., 09.; *Gerecsevidék, Gerecse*: Lábatlan, pusztafüves lejtősztyeprét: 2000. 06.;

Chorthippus montanus (Charpentier, 1825)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Balatonalmádi, Vödör-völgy, száلكaperjés irtásrét: 2000. 06., 07., 08.; Raposka, láprét: 2000. 06.; Balatonszőlős, Sötét-rét, magassásos: 2000. 09.; Pécsely, Barta-rét: 2000. 09.; *Déli-Bakony*: Nyirád Sár-álló, kiszáradó láprét, bokorfüzes: 2000. 06.; Bakonygyepes, láprét: 2000. 09. *Északi-Bakony*: Hárskút, hegyi kaszálórét: 2000. 06.; Olaszfalu, kaszálórét, 2000. 09.; *Bakonyalja*: Somlóvásárhely, Holt-tó, kiszáradó láprét: 1999. 07.; Tapolcafő, kiszáradó láprét: 2000. 06.; Pápakovácsi: Attyapuszta, kiszáradó láprét: 2000. 07.; Attyapuszta, száلكaperjés irtásrét: 2000. 06., 07.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis*: Tábla-hegy, száلكaperjés irtásrét: 2000. 08.; *Gerecsevidék, Gerecse*: Lábatlan, pusztafüves lejtősztyeprét: 2000. 06.;

Euchortippus declivus (Brisout, 1848)

Bakonyvidék, Keszthelyi-hegység: Zalaszentő, Tátika, szilikát lejtősztyeprét: 2000. 09.; *Balaton-felvidék*: Királyszentistván, Felső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 2000. 08.; Vilonya, Külső-hegy, dolomit lejtősztyeprét: 1998. 08., 10. (tcs); *Bakonyalja*: Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis*: Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 08.; Nagy-Strázsa-hegy, sziklafüves lejtősztyeprét: 1999. 08.; Nagy-Strázsa-hegy, pusztafüves lejtősztyeprét: 1999. 08., 09.; Nagy-Strázsa-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 06., 07.; Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 07.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08.;

Euchortippus pulvinatus (Fischer v Waldheim 1846)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 07.; Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 08.;

Myrmeleotettix maculatus (Thunberg, 1815)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Vilonya, Külső-hegy, dolomit sziklagyep: 2000. 07., 08. (tcs); Királyszentistván, Ugri-hegy, dolomit sziklagyep: 1998. 09., 2000. 10. (tcs); *Bakonyalja:* Fenyőfő, homokpusztagyep: 2000. 06.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07.;

Gomphocerippus rufus (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Balatonalmádi, Vödör-völgy, száalkaperjés irtásrét: 2000. 08.; Balatonfüred, Sárkány-völgy, karsztbokorerdő: 2000. 09.; *Déli-Bakony:* Kab-hegy, kiszáradó láprét: 2000. 09.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, homoki sztyeprét: 1999. 09.; Tábla-hegy, száalkaperjés irtásrét: 1999. 09., 2000. 07., 08., 09.;

TETRIGOIDEA

Tetrix subulata (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Tihany, Külső-tó szegélyében: 2000. 06. (tcs); Paloznak, magassásos: 2000. 08.;

Tetrix undulata (Sowerby, 1806)

Dunazug-hegyvidék, Pilis: Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 09.;

Tetrix bipunctata (Linnaeus, 1758)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Balatonalmádi, Vödör-völgy, száalkaperjés irtásrét: 2000. 08.; Aszfő, Öreg-hegy, molyhos tölgyes: 1998. 07.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07.;

Tetrix tenuicornis (Schalberg, 1893)

Bakonyvidék, Balaton-felvidék: Balatonalmádi, Vödör-völgy, száalkaperjés irtásrét: 2000. 06., 07., 08.; *Dunazug-hegyvidék, Pilis:* Tábla-hegy, száalkaperjés irtásrét: 1999. 09.; Sátorkőpuszta, nyílt homokpusztagyep: 1999. 07.;

Értékelés

Közleményünk adatközlő része 59 egyenesszárnyú faj (1. táblázat) 103 mintaterületről származó adatát tartalmazza. A területről sikerült eddig nem publikált fajokat kimutatnunk, illetve a már korábban jelzett fajok új lelőhelyeit ismertettük. Ezek az információk adalékokat szolgáltathatnak az egyenesszárnyú fajok élőhelyválasztásához.

2000-ben a *Bakonyvidék* területéről korábban nem ismert két egyenesszárnyú faj került elő, a *Tettigonia caudata* és a *Platycleis montana*. A *Tettigonia caudata*-nak (2. ábra) a Dunántúlon sem volt ismert recens populációja. A Lókút melletti kisparcellás művelésű agrarterület szubatantikus szántóföldi gyomnövényzetében, 2000. júniusában több száz egyedes populációját találtuk meg. A védett, vöröskönyves faj speciális élőhelyválasztása, fragmentális jellegű előfordulásai, továbbá a valaha számos és erőteljes hazai populációjának visszaszorulása sok érdekes, a természetvédelmi ökológia és speciálisan az agrobiodiverzitásvédelem területét érintő kérdést vet fel (BAUER–KENYERES 2000, KENYERES–BAUER 2000b).

A másik fajt a Dunántúli-középhegységéből már jelezték, az előfordulási adatok alapján igen ritkának tekinthető, így bakonyvidéki kimutatása túlmutat a regionális jelentőségen.

A *Platycleis montana*-t a Dunántúli-középhegységéből már korábban jelezték, előfordulásai alapján igen ritkának tekinthető ezen a területen. A fajt eddig főképp Kelet-Magyarországról, így a Nyírségből (NAGY 1990, VARGA 1997), a Hortobágyról (NAGY 1944, NAGY 1983), a Hernád-völgyből (VARGA 1997), a Bükkből (VARGA 1997), Igrici mellől (RÁCZ–VARGA 1978), a Kiskunságból (RÁCZ 1986, VARGA 1997) jelezték. A Dunántúlon Szentendre melletti homokpusztagyepből (BALOGH–LOKSA 1948), és a kislalföldi Védeny és Pátfalu területéről publikálták jelenlétét. Ez utóbbi előfordulást ARADI (1955) említi KARNY (1908) cikkére hivatkozva, megerősítés nélkül. A fenti előfordulási adatok nyílt és zárt homokpusztagyepékből, homoki legelőkről, löszpusztagyepékből származnak. A fenyőfői előfordulás jól illeszkedik a faj hazai feltárt élőhelyeinek sorába, továbbá újabb bizonyítéka annak, hogy Fenyőfőn az Ósfenyvesen túl a – fás vegetáció közt fragmentálisan megjelenő – homokpusztagyep is unikális értéket jelentenek.

Az IUCN listán is szereplő *Saga pedo Pallas* fajnak a Dunántúli-középhegységéből – a Budai-hegység és a Pilis kivételével – viszonylag kevés előfordulási adatát ismertük eddig. A Bakonyvidékről csak NAGY és mtsai (1983) által publikált élőhelyadat állt rendelkezésre. A tanulmányunkban a fűrészeslábú szöcske egy-egy új előfordulását közöltük a Bakonyvidék és a Gerecse területéről. A faj a fenti közlésekkel együtt is a Bakonyvidéken meglehetősen kevés (3) ismert előfordulással bír. A jövő feladatai közé tartozik – az ismert populációk történetének nyomon követésén túl – annak megválaszolása, hogy a viszonylag kevés *Saga pedo* előfordulás háttérében a faj bakonyi elterjedésének kikutatatlansága, vagy a potenciális élőhelyek túlzott zavartsága áll.

Az eredmények közül kiemelendő az immár több éve stabilnak tekinthető mogyorós-hegyi (Litér) *Celes variabilis* (3. ábra) populáció fellelése.

A védett és vöröskönyves *Calliptamus barbarus* stabil populációja él a Tábla-hegy (Esztergom) lábánál található nyílt homokpusztagyepben. Kis egyedszámban sikerült kimutatnunk a Strázsa-hegy (Esztergom) heglábfelszínén található pusztafüves lejtősztyepréről is, ahol feltehetően a korábbi homokborítást indikálja.

A közlemény további több, a hazai relatív gyakorisági mutatók (RÁCZ 1998) alapján ritkának (I. kategória: *Tettigonia cantans*, *Pachytrachis gracilis*), illetve szórványosnak (II. kategória: *Meconema thalassinum*, *Conocephalus dorsalis*, *Ruspolia nitidula*, *Pholidoptera fallax*, *Rhacocleis germanica*) minősíthető faj adatát tartalmazza. A nevezett fajok új előfordulási adatai – tekintettel az egyenesszárnyúak jó indikátor szerepére – értékes, természetes vagy természetközeli élőhelyekre hívják fel a figyelmet.

A kimutatott fajok másik kiemelendő csoportját a Bakonyvidék állatföldrajzilag fontosnak ítélt (RÁCZ 1973), kevés előfordulási adattal rendelkező egyenesszárnyú alkotják (*Phaneroptera nana*, *Ruspolia nitidula*, *Tettigonia cantans*, *Barbitistes serricauda*, *Pholidoptera aptera*, *Tesselana vittata*, *Rhacocleis germanica*, *Pachytrachis gracilis*, *Psophus stridulus*, *Oedaleus decorus*, *Glyptobothrus apricarius*, *Pezotettix giornae*, *Paracaloptenus caloptenoides*, *Celes variabilis*, *Sphingonotus coeruleus*, *Acrotylus longipes*, *Stenobothrus eurasius*). Ebből a csoportból a dél-európai elterjedésű *Rhacocleis germanica*-t számos új élőhelyről sikerült kimutatnunk: sziklagyepékből, különböző alapközetten kialakult lejtősztyeprétekről, szálka-perjés irtásrétegekről. Mivel minden korábbi és újabb bakonyvidéki előfordulása a Balatonfelvidékhez kötődik, úgy tűnik, hogy a faj a Balaton-felvidék változatos, de többnyire déli kitétséggű növénytársulásainak karakterfaja. Eme pontomediterrán faunaelem bakonyvidéki elterjedésének még pontosabb megismerése újabb adalék lehet annak alátámasztására, hogy a Balaton-felvidék önálló állatföldrajzi faunakistáj.

Taxon	Földrajzi elterjedés	Faunaelem	Életforma	Gyakorisági kategória
ENSIFERA				
Tettigonioida				
<i>Phaneroptera falcata</i>	Eu-Si	Si-Pc	Th	IV
<i>Phaneroptera nana</i>	S-Eu	Holo-Med	Th	III
<i>Leptophyes punctatissima</i>	Eu	Po-Ca	Th	I
<i>Leptophyes albovittata</i>	Eu	Po-Med	Th	III
<i>Mecanema thalassinum</i>	Eu	Extra-Med	Th	II
<i>Conocephalus discolor</i>	Eu-Si	Si-Pc	Th	IV
<i>Conocephalus dorsalis</i>	Eu-W-As	Po-Ca	Th	II
<i>Ruspolia nitidula</i>	Al-Eu-Si	Al	Th	II
<i>Tettigonia viridissima</i>	Eu-Si	Si-Pc	Th	III
<i>Tettigonia caudata</i>	C-E-Eu	Po-Ca	Ch-Th	I
<i>Tettigonia cantans</i>	Eu-Si	Si	Th	I
<i>Platycleis grisea</i>	SE-Eu	Po-Ca	Th	III
<i>Platycleis montana</i>	Eu-Si	An	Ch	I
<i>Metrioptera bicolor</i>	Eu-Si	An	Ch	III
<i>Metrioptera roeselii</i>	Eu	Po-Ca	Ch	III
<i>Pholidoptera fallax</i>	S-Eu	Po-Med	Ch	II
<i>Pholidoptera griseoaptera</i>	Eu	Po-Ca	Th	III
<i>Pachytetrachus gracilis</i>	SE-Eu	Po-Med	Th	I
<i>Rhacocleis germanica</i>	S-Eu	Po-Med	Th	II
<i>Saga pedo</i>	Eu-Si-Am	Po-Ca	Ch-Th	I
<i>Ephippigera ephippiger</i>	C-E-Eu	Po-Med	Th	III
Grylloidea				
<i>Gryllus campestris</i>	Af-Eu, W-As	Af	Fi	III
<i>Melanogryllus desertus</i>	Eu-Si	Po-Med	Fi	I
<i>Modicogryllus frontalis</i>	E-C-Eu, W-As	Po-Med	Fi	I
<i>Oecanthus pellucens</i>	S-Eu	Po-Med	Ch	II
<i>Gryllotalpa gryllotalpa</i>	Eu-W-As	Eu-Pc	Fi	I
CAELIFERA				
Acridoidea				
<i>Pezotettix giomae</i>	S-Eu	Po-Med	G-Ch	II
<i>Calliptamus italicus</i>	Eu-Si	An	G-Ch	III
<i>Calliptamus barbarus</i>	S-Eu, N-Af, Am	Ir-Tur	G-Psm	I
<i>Celex variabilis</i>	Eu-As	Pc	G-Ch	II
<i>Oedipoda coerulescens</i>	Eu-As	Pc	G	IV
<i>Stetophyma grossum</i>	Eu-Si	Ma	Ch	III
<i>Parapleurus alliaceus</i>	Eu-Si	Ma	Ch	II
<i>Acrida hungarica</i>	C-SE-Eu, Af	Af	G-Ch	III
<i>Chrysochraon dispar</i>	Eu-Si	An	Ch	II
<i>Euthystira brachiptera</i>	Eu-Si	An	Ch	II
<i>Stenobothrus crassipes</i>	E-Eu	Po-Med	Ch	III
<i>Stenobothrus lineatus</i>	Eu-Si	An	Ch	III
<i>Stenobothrus nigromaculatus</i>	Fu-Si	An	Ch	III
<i>Omocestus haemorrhoidalis</i>	Fu-Si	An	Ch	IV
<i>Omocestus petraeus</i>	Eu-Si	An	G-Ch	III
<i>Chorthippus apricarius</i>	Eu-Si	An	Ch	III
<i>Chorthippus biguttatus</i>	Eu	Po-Ca	Ch	IV
<i>Chorthippus brunneus</i>	Eu-Si	An	Ch	V
<i>Chorthippus mollis</i>	Eu-Si	An	Ch	IV
<i>Chorthippus albomarginatus</i>	Eu-Si	Si-Pc	Ch	IV
<i>Chorthippus dorsatus</i>	Eu-Si	Si-Pc	Ch	IV
<i>Chorthippus parallelus</i>	Eu-Si	An	Ch	IV
<i>Chorthippus montanus</i>	Eu-Si	An	Ch	III
<i>Euchorthippus declivus</i>	S-Eu	N-Med-Pc	G-Ch	IV
<i>Euchorthippus pulvinatus</i>	S-E-Eu, W-As	Po-Ca-Tur	G-Ch	I
<i>Myrmeleotettix maculatus</i>	Eu-Si	An	G-Ch	II
<i>Gomphocerippus rufus</i>	Eu-Si	An	Ch	III
Tetrigoidea				
<i>Tetrix subulata</i>	Ho	Eu-Pc	Ch	III
<i>Tetrix undulata</i>	W-Pa	Eu-Pc	Ch	I
<i>Tetrix bipunctata</i>	Pa	Si-Pc	Ch	II
<i>Tetrix tenuicornis</i>	Pa	Si-Pc	Ch	III

1. táblázat: A kimutatott *Saltatoria*-fajok földrajzi elterjedése, fauna- és életforma-típusa, valamint hazai gyakorisági indexe (RÁCZ 1998 alapján)

Jelmagyarázat: **Af**=Afrikai, **Al**=Alpi, **Am**=Kis-Ázsiai, **An**=Angara, **Ba**=Balkáni, **Ca**=Kaspi, **Car**=Kárpáti, **Cos**=Kozmopolita, **Eu**=Európai; **II**=Illyr, **Ho**=Holarktikus, **M**=Hegyvidéki, **Ma**=Mandszúriai, **Med**=Mediterrán, **Mon**=Mongol, **Pa**=Palearktikus, **Pan**=Pannon; **Ch**=Chortobiont, **Geo**=Geobiont, **Th**=Thamnobiont, **G-Ch**=Geo-chortobiont. A hazai relatív abundancia alapján felállított gyakorisági mutatók: **I**=ritka, **II**=szórványos, **III**=mérsékelt gyakori, **IV**=gyakori, **V**=közönséges

Végezetül sajnálattal megjegyzendő, hogy bár további fajok elterjedési adataival bővült a Bakonyvidék és részben a Dunántúli-középhegység egyenesszárnyú faunájára vonatkozó ismeretek, számos természetvédelmi szempontból értékes faj korábban jelzett előfordulása azonban nem nyert megerősítést (*Isophya modesta*, *Psophus stridulus*, *Oedaleus decorus*, *Acrotylus longipes*). Ez feltehetően a természetes élőhelyek utóbbi évtizedekben bekövetkezett – minden korábbit felülmúló – pusztulásának „eredménye”.

2. ábra: *Tettigonia caudata* (Fotó: BAUER Norbert)

3. ábra: *Celes variabilis* (Fotó: BAUER Norbert)

Köszönetnyilvánítás

Ezúton mondok hálás köszönetet barátomnak és munkatársamnak BAUER NORBERTnek a terepmunka és a dolgozatkészítés minden fázisában nyújtott segítségével. Köszönöm KISEBENEDEK TIBORNak a sokrétű támogatást és a gondos lektorálást. Külön köszönet RÁCZ ISTVÁNNak és NAGY BARNABÁSnak a nehezebben beszerezhető irodalmak rendelkezésemre bocsátásáért. KUTASI CSABÁT, a Litéren folyó biomonitoring projekt vezetőjét és SÁGHY ZSOLTOT a terepi mintavételezésben nyújtott segítségükért, BARINA ZOLTÁNT, PIFKÓ DÁNIELT, PROMMER MÁTYÁST pedig adatszolgáltatásukért illesse köszönet.

Summary

Data to the Orthoptera (*Ensifera*, *Caelifera*) fauna of the Transdanubian Mountains I.
– Discovering the *Tettigonia caudata* species must be highlighted from the results. In June 2000 a population with several hundred individuals of the protected, red book species was found in the subatlantic weedy vegetation of the arable land near the village of Lókút. The special habitat selection of the animal, its fragmented occurrences and forcing back of its once numerous and robust domestic population raises several interesting questions in the fields of conservation ecology and especially of agro-biodiversity conservation. The *Platycleis montana* is also a new species to the Bakony region, enriching the numbers of unique values of the sandy steppe appearing in fragments in the native pine forest at Fenyőfő (Ósfenyves).

Several new occurrences of *Rhacocleis germanica* - which has outstanding importance from zoogeographic point of view - could be found. While all previous and the recent Bakony occurrences of it are connected to the Balaton-Uplands, this species seems to be a character species of the plant associations of the Balaton-Uplands.

Unfortunately previously noted occurrences of several valuable species (*Isophya modesta*, *Psophus stridulus*, *Oedaleus decorus*, *Acrotylus longipes*) could not be confirmed. This is supposedly the result of the destruction of natural habitats.

Irodalom – References

- ÁDÁM L. – MAROSI S. – SZILÁRD J. (szerk.) (1987): A Dunántúli-középhegység, A) Természeti adottságok és erőforrások – Akadémiai Kiadó, Bp.
- ARADI M. (1955): A Kis-Alföld Orthoptera-faunájáról (Orthoptera–Saltatoria) – Fol. Ent. Hung. 8.: 95–110.
- BALOGH, J. – LOKSA, I. (1948): Quantitativ-Biozoologische untersuchung der Arthropodenwelt ungari-scher sandgebeite – Arch. Biol. Hung. 18.: 65–100.
- BAUER N. – KENYERES Z. (2000): A sokszínűség védelmében, avagy a lókúti géntrezor – Veszprémi Napló LVI. évf. 240. szám
- BAUER N. – KENYERES Z. – RÁCZ I. (2000): A Saga pedo Pallas a Kárpát-medencében – áttekintés, új ada-tokkal – (in press: Limes)
- DÉVAI GY. – MISKOLCZI M. (1997): Természetvédelmi informatikai tanulmányok 1., Alapelvek és módszerek a biotikai adatok lelőhelyneveinek egységesítéséhez és a magyarországi helységek UTM rendszerű kód-jegyzékének használatához – Acta Biol. Debr. Oecol. Hung. 8.
- FRIVALDSZKY J. (1867): A Magyarországi egyenesrőptűek magánrajza (Monographia Orthopterorum Hungariae), Budapest
- HARZ K. (1957): Die Geradflügler Mitteleuropas – Veb Gustav Fischer Verlag., Jena
- HARZ K. (1975): Die Orthopteren Europas – Dr. W. Junk N.V., Publishers, The Hague
- KARNY, H. (1908): Ergebnisse einer orthopterologischen Excursion an der Neusiedler-See – Wiener Entom. Zeit. 27.: 92–98.
- KENYERES Z. – BAUER N. (2000a): Egyenesszárnyú (Orthopteroidea: Saltatoria) kutatás a Balaton-felvidé-ken – Folia Historico-Naturalis Bakonyiensis 15.: 75–92.
- KENYERES Z. – BAUER N. (2000b): A farkos lombszöcske (*Tettigonia caudata* [Charpentier, 1845]) előfordu-lása (Saltatoria: Tettigoniidae) a Bakonyban (in press: Folia Entomologica Hungarica)
- KISBENEDEK, T. (1992): Structure of grasshopper (Orthoptera) communities in relation to ecological succe-ssion of dolomit garsslands – Fol. Ent. Hung. LII.: 51–58.
- KISBENEDEK T. (1997): Egyenesszárnyúak (Orthoptera) – in FORRÓ L. (szerk.): Nemzeti Biodiverzitás Mo-nitorozó Rendszer V.: 55–81.

- KISBENEDEK, T. – BÁLDI, A. (2000): What factors govern orthopteran community structure and species prevalence? – in: LOCKWOOD és mtsai (szerk.): Grasshoppers and Grassland Health: 97–107.
- NAGY B. (1944): A Hortobágy sáska- és szöcskevilága I. – Acta Sci. Math. Nat. 26: 3–61.
- NAGY, B. (1948): On the Orthoptera fauna of the Tihany peninsula (Lake Balaton, Western Hungary) – Arch. Biol. Hung. II. 18., 59–64.
- NAGY, B. (1949–50): Quantitative and qualitative investigation of the Saltatoria on the Tihany peninsula – Annal. Biol. Tihany 19: 95–122.
- NAGY B. (1974): Reliktum Saltatoria fajok a pusztuló Békő hegyen – Fol. Ent. Hung. 27.: 139–144.
- NAGY, B. (1983): A survey of the Orthoptera fauna of the Hortobágy National Park – in: MAHUNKA S. (szerk.): The fauna of the Hortobágy National Park
- NAGY B. (1984): Az *Isophya modesta* Friv (Orthoptera: Tettigoniidae) reliktum populációi Magyarországon – Fol. Hist.-Nat. Mus. Matr. 7.: 29–32.
- NAGY, B. (1987): Vicinity as a modifying factor in the Orthoptera fauna of smaller biogeographical units – in: BACCETTI, B. M. (szerk.): Evolutionary biology of orthopteroid insects: 377–385.
- NAGY B. (1988): Orthoptera rovar-együttesek reakciója az emberi tevékenységre a Pilisi Bioszféra Rezervátumban – I. Magyar Ökológus Kongresszus, Előadás-kivonatok és poszter-összefoglalók: 130.
- NAGY, B. (1990): Orthopteroid insects (Orthoptera, Mantodea, Blattodea, Dermaptera) of the Bátorliget Nature Reserves (NE Hungary) (An ecofaunistic account) – The Bátorliget Nature Reserves–after forty years: 295–317.
- NAGY B. (1991): A természeti környezet és az egyenesszárnyú rovarok (Orthoptera) viszonya Budapest körzetében – Természetvédelmi Közlemények 1 (1): 69–79.
- NAGY, B. (1992): Role of Activity Pattern in Colonization by Orthoptera – Proceedings of the 4th ECE/XII. SIEEC: 351–363.
- NAGY, B. (1997): Orthoptera species and assemblages in the main habitat types of some urban areas in the Carpathian Basin – Biologia Bratislava 52/2.: 233–240.
- NAGY, B. – KISS, B. – NAGY, L. (1983): Saga pedo Pall. (Orthoptera, Tettigoniidae): Verbreitung und ökologische Regelmässigkeiten des Vorkommens in SO-Mitteleuropa – Verh. SIEEC X., Budapest
- PUNGUR GY. (1918): Orthoptera. Egyenesszárnyúak – in: PASZLAVSZKY J. (szerk.): A Magyar Birodalom Állatvilága, Budapest
- RÁCZ I. (1973): A Bakony-hegység Orthopteráinak vizsgálatából levont állatföldrajzi következtetések – Veszprém Megyei Múzeumok Közleményei (VMMK) 12.: 271–274.
- RÁCZ I. (1979): A Bakony-hegység egyenesszárnyú (Orthoptera) faunájának alapvetése – VMMK 14.: 95–114.
- RÁCZ, I. (1986): Orthoptera from the Kiskunság National Park – in: MAHUNKA S. (szerk.): The fauna of the Kiskunság National Park
- RÁCZ, I. (1992): Orthopteren des Ungarische Naturhistorische Museum – Folia Ent. Hung. 53: 155–163.
- RÁCZ, I. (1998): Biogeographical survey of the Orthoptera Fauna in Central Part of the Carpathian Basin (Hungary): Fauna types and community types – Articulata 13 (1): 53–69
- RÁCZ, I. – VARGA, Z. (1978): Beiträge zur Kenntnis der Orthopteren-Fauna des Sandgebietes bei Igrici (NO-Ungarn) – Acta Biol. Debrecina 15.: 33–39.
- TÓTH S. (1987): Az UTM hálótérképezés eredményei és feladatai a Bakony hegységben – Folia Musei Historico-Naturalis Bakonyiensis 6.: 43–56.
- TÓTH S. (1992): A Cuha-völgy értékei – Veszprémi Napló, 1992. szeptember 23.
- VARGA, Z. (1997): Trockenrasen im pannonischen Raum: Zusammenhang der physiognomischen Struktur und der floristischen Komposition mit den Insektenzönosen – Phytocoenologia 27(4): 509–571.

A szerző címe (Author's adress):

KENYERES Zoltán
Bakonyi Természettudományi Múzeum
H-8420 Zirc, Rákóczi tér 1.